

פניני הפרשה

וישלח

עלון מס' 962

962

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

ללמוד לזוטר

ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך – שואל האור החיים הקדוש איך יעקב אבינו בדברים אלו רוצה למצוא חן בעיני עשיו, הרי כל הדברים הללו לא מעניינים את עשיו הרשע, וגם מה חידש לו בכל זה?

מבאר האור החיים שיעקב אבינו ביקש לומר לעשיו שאף שחי עם לבן, הצליח לנהוג עמו בוותרנות ולסבול את התנהגותו כלפיו. ולא יום אחד אלא עשרים שנה. ואף שרימה אותו, ויתר לו והמשיך לעבוד באותה נאמנות ומסירות. ועוד הוסיף לספר שגם כאשר היה לו שור וחמור והתעשר, וניסה לנסות אותו מאה פעמים, היה מוותר לו. לכן גם איתך עשיו נסתדר ונוותר אחד לשני.

על גודל מעלתה וטובתה של מדת הוותרנות, כותב הרב פלא יועץ, שהיא נקנית על ידי שאדם מצמצם מתאוותיו, ועל ידי זה יש לו לב רחב לזוטר לאחרים. ומביא שם שכאשר דוד המלך הכין את הכסף לבנות את בית המקדש נאמר שם "ואני בעוניי הכינותי", ופירשו רבותינו שהיה מצמצם בתענוגות מלכים והוצאות שולחנו עד שריבה וקיבץ הון רב לבנית בית המקדש. על ידי מדת הוותרנות זכה להכין את כל הכסף לבניין בית המקדש ולהשראת שכינה בעם ישראל.

מסופר על מרן הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל שהיה יושב באסיפה של גדולי הדור הדנים בענייני השעה. והנה כל תלמיד חכם אשר היה מגיע, כיבדו בקימה לקראתו, ואפילו אם היו בין הבאים גם תלמידיו. כעבור זמן מה, לאחר שהביע את דעתו, ביקש הרב את סליחת הנוכחים כי עליו לצאת אל ביתו. התפלא על כך מלווהו, ושאלו על זאת. ענה רבי עזרא: "ראיתי שהגיע תלמיד חכם גדול, ולא היה מקום ישיבה פנוי עבורו. לא הייתי מסוגל להישאר כשהוא עומד, ולכן יצאתי".

לא תהו בראיה	עצה טובה
<p>שפתיים</p> <p>השפתיים מונעות מהאוכל ומהנוזלים להישפך החוצה מהפה, ומאפשרות אכילה נקיה ואסתטית. השפתיים הן אחד האיברים שהכי משפיעים על מראה הפנים שלנו ועל יצירת הבעות פנים – חיוך, צער, הפתעה ועוד. השפתיים הכרחיות לדיבור ומסייעות בהגיית אותיות השפתיים – בומ"פ. השפתיים מגינות עלינו מסכנה: עור השפתיים עדין ורגיש למוגע, ובפרט לדרגת החום של מאכלים שונים הנכנסים לתוך פינו, ובכך מונעות מאתנו הכנסת מאכלים חמים מדי או קרים מדי לגופנו. (ר' אריאל כדורי הי"ו).</p>	<p>כאשר אדם זקוק לישועה מיוחדת מעל לדרך הטבע, ישתדל לקיים מצוה המנוגדת לטבעו. כאשר ישבור את הטבע שלו, מדה כנגד מדה, בורא עולם ישבור עבורו את דרך הטבע, ויזכה לישועה על טבעית. (האדמו"ר מדינוב זצ"ל).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"לפעמים היצר הרע בא לאדם ומפתהו לעשות איזה מצוה אבל הוא מתכוון להכשילו באיזה עוון בתוך אותה מצוה. למשל: אומר לו ללכת לבית הכנסת להתפלל, ושם הוא מכשילו להיות עם בני אדם שאינם מהוגנים ומשוחחים כל זמן התפלה ואינם מניחים לו להתפלל, או מתפלל פיסקי פיסקי שיחה מעורבת בתוך התפלה, ובפרט במקום שאסור להפסיק כגון מברוך שאמר ואילך. וכן אם אומר לו ללכת לבית חתן וכלה לקים מצות שמחת חתן וכלה, אבל יש שם שירי עגבים וכיוצא שנושא עליו כמה עוונות תחת אותה מצוה. וכן לפעמים נמצאים בני אדם רשעים מקרבין לו לאדם ועושים עמו כמה טובות, כדי למשכו עמהם להיות בחברתם ולהתלמד ממעשיהם ולהכשילו בעברות כמותם".

(מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ב)

הצילני נא מיד אחי מיד עשו וגו' וילן שם בלילה החוא – פירש רש"י ז"ל: ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. ע"כ. ופירש ה' שפתי חכמים ז"ל שרצונו לומר פן יהרוג האנשים שבאו עם עשו והם לא באו להרגו. ע"כ. ודבריו תמוהים, דודאי אם יבואו ארבע מאות האנשים שעם עשיו להילחם עם יעקב ויהרוג הוא אחד מהם, ודאי שאין לו ממה לחוש שכלל גדול בדינו "הבא להרגך השכם להרגו". והנה עתה ראיתי בשפתי חכמים השלם שכתב ז"ל: אי נמו יש לומר דיעקב ודאי לא היה ירא שמא יהרוג את עשו, דקיימא לן הבא להרגך השכם להרגו, אלא שיעקב היה מתיירא שמא יהרוג הוא אנשים של עשיו שהם לא באו להרוג את יעקב אלא [את] אנשים של יעקב, אלא [ר"ל ורק] עשיו בא להרוג את יעקב. ואע"פ שאנשיו של עשיו היו רודפין אחר אנשיו של יעקב, וכל אדם ניתן להציל את הנרדף בנפשו של רודף, מכל מקום אם יכול להציל באחד מאבריו והרגו, נהרג עליו. ויעקב היה ירא שמא יהרוג אותן מכה בלבול המלחמה אע"פ שהיה יכול להציל באחד מאבריהם. עכ"ל. ועל פי הדברים האלה סרה מהר התלונה שכתבנו לעיל, ודפח"ת. אבל אכתי נראה לבאר באופן אחר על פי מה שכתבתי לעיל לבאר דברי רש"י במה שכתב "אחרים" שכוונתו לבנימין וזרעו אחריו שלא יוולדו, שנודע שהיתה אז רחל מעוברת מבנימין, ושמא תהרג ולא יוולד בנימין. ולפי זה מיושבים דקדוקים רבים, כגון מה שאמר יעקב "הצילני נא מיד אחי מיד עשו", ודורשי רשומות דרשו ראשי תיבות **המנ** (עיין בבעל הטורים). ולפי דברי השפתי חכמים הנ"ל אתי שפיר הקשר בין הדברים, שפחד יעקב שמא בנימין לא יוולד ואזי גם מרדכי שהתפלל בעד ישראל בזמן המן לא יהיה. ויותר יומתק על פי מה שכתב מרן החיד"א ז"ל בספרו נחל קדומים משם גורי האר"י ז"ל שמרדכי היה ניצוץ יעקב אבינו ע"ה, עיין בדבריו כאן. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

יהודי נשאר יהודי

את קביעת חז"ל "שאפילו מי שסר מאחרי ה' והלך לגוים והמיר דתו, לא יהיה נחשב מכללם, כי "אף על פי שחטא - ישראל הוא" (סנהדרין מ"ד ע"א)... וזה מחבתו יתברך להם שלא יעזוב אחד מהם לעולם."

פעם נשאל מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א (הובא בעלון "בית נאמן" מקץ תשע"ז): מהו שאנו אומרים בברכת הלבנה על עם ישראל: "שגם הם עתידים להתחדש כמותה", והרי באמת זו אותה לבנה ואינה מתחדשת, ומה שבאמצע החודש היא נראית מלאה ולקראת סופו מתמעטת ונעלמת, זו רק "טעות אופטית" כתוצאה מהמיקום היחסי של השמש והירח מנקודת מבטו של הצופה מכדור הארץ.

ענה לו מרן שליט"א: בכל יהודי מישראל, גם הרשע ביותר, טמונה היכולת להיות צדיק, כיון שבנשמתו דולק "ניצוץ של קדושה". ובאמת רבים הסיפורים על יהודים שרחקו מיהדות כרחוק מזרח ממערב, ושבו בתשובה עד שנעשו צדיקים גמורים ומחברי ספרים. ודייק זאת ממה שנאמר: "אבדה האמונה ונכרתה מפיהם" (ירמיה ז, כח), מפיהם דייקא ולא מלבם, כי לכל יהודי יש "זיק של אמונה" שניתן ללבות.

וזהו שאנו אומרים על עם ישראל, שגם אם נראה לעינינו שהדת נעלמת מהם, זו רק "טעות אופטית", שכן בכל זאת היא טמונה בתוכם, והם "עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים". ומהו "כמותה"? בדיוק כמו הלבנה שגם בזמן שנראה שהיא מתקטנת ונעלמת, היא רק נראית כך לעינינו, אולם באמת במציאות היא מלאה ואינה חסרה בעצמותה. ואם רק נמתין, ניווכח לראות אותה מתחדשת.

כומר העיירה החליט לנצר את היהודים שבה, והכריז על מבצע חסר תקדים: "מי שיתנצר, יקבל אלף זהובים!". ידע הכומר כמה חביבה על ישראל מצות עונג שבת, והציב תנאי ברור לקבלת המלגה - שהמתנצר יוותר על אכילת גפילטע פיש בשבת.

נו, מובן שלא נמצא היהודי שהיה מסוגל לוותר על הגפילטע בשבת, מלבד אחד שהביע הסכמה. הניף עליו הכומר ידיו וקרא שלש פעמים: "נוצרי אתה! נוצרי אתה! נוצרי אתה!". קיבל היהודי אלף זהובים ושב לביתו.

כיון שידע הכומר כי לא בקלות יפלו היהודים טרף לפניו, החליט ללכת בליל שבת לעקוב אחר מעשיו של היהודי שהתנצר. התגנב בחשאי מתחת לחלון ביתו, עמד והאזין, והנה שומע הוא את היהודי מקדש בחדוה על היין.

ניסה לכבוש חרונו והציץ פנימה. והנה במרכז השולחן מונח לו מגש גדול עם לא פחות ולא יותר גפילטע פיש מדיף ריח תבלין של שבת. לא עצר עוד הכומר ברוחו, והתפרץ אל הבית כשהוא מצווח: "שיקרת לי!".

הציץ בו היהודי ואמר במלוא הנחת רוח: "המתן רגע...". אחר ניגש מעדנות למגש הגפילטע, הניף עליו ידו והכריז ברוב רושם שלוש פעמים: "אתם עוף! אתם עוף! אתם עוף! אתם עוף!..."

*

במלים "ובגוים לא יתחשב", מוצא הגאון רבי רפאל בירדוגו זצ"ל (מחכמי מקנס) בספרו "מי מנוחות"

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

אבנים קטנות מול אבן גדולה

בפי יהודי סוריה מפורסם הסיפור הבא:

"צא גם אתה, וצבור אבנים קטנות, כי עבירותיך קטנות הנה".

יצאו השניים ועשו כמצוותו. חזר האחד והביא אבן גדולה, והשני הביא שק מלא צרורות אבן קטנים. העביר הישיש עיניו על פני האבן והצרורות ואמר: "היטבתם לעשות. ועתה הואילו בטובכם והשיבו את האבן והצרורות שצברתם למקום שממנו לוקחו וחזרו אלי – אז אגיד לכם את דברי".

הלכו השניים לעשות כדבריו. הראשון מצא על נקלה את המקום שממנו נטל את האבן הגדולה והניחה שם. ואילו השני טרח ועמל ולא עלה בידו בשום אופן למצוא את המקומות שמהם נצברו כל הצרורות וחלוקי האבנים. לבסוף התייאש וחזר אל החכם הישיש עם משא האבנים הקטנות.

אמר החכם: "עתה אפרש לכם כוונתי. אתה הראשון, מצאת בקלות את המקום שממנה לוקחה האבן הגדולה, וכך גם עניינך. זכרת את עוונך הגדול והתביישת בו, רצית לשוב בתשובה ובאת להתוודות עליו, והאלוקים סלח לך".

"ואילו אתה, בעל האבנים הקטנות, חטאת לכאורה חטאים קלים ופעוטים, והם לא הכבידו על לבך ולא הכאיבו לך, לא זכרת אותם ולא התחרטת עליהם, גם לא תקנת את מעשיך ואולי גם הטפת מוסר לאחרים, ואיך יסלח לך ה'?"

היה ה' צדיק אחד ישיש, אשר נערץ ומכובד היה על כל הבריות. יהודים רבים שיחרו לפתחו לקבל ברכותיו, לבקש תיקון על עוונותיהם וללמוד מדרכיו.

פעם באו לפניו שני אנשים. התוודה אחד מהם על חטא כבד שחטא לחברו, ואמר לצדיק: "כבר הלכתי ובקשתי סליחת האדם שגרמתי לו רעה, ובכל זאת, אין מצפוני נותן לי מנוח. אמנם סלח לי האדם, אך מי יודע אם סלח לי אלוקים. חמור מאד מאד החטא שעשיתי, ובקשתי היא כי גם ה' יסלח לי".

החריש הצדיק. אחר כך פנה אל האיש השני ושאל אותו: "ומה לך?"

ענה: "אני רק ללוות את חברי באתי, זה שהתוודה לפניך זה עתה, אסתפק בברכה מכבודו".

"כלום נקי אתה מעוון ואין לך שום דבר להתוודות עליו". נענה האיש: "אין דבר המכביד על מצפוני. אם חטאתי, הרי אלו רק חטאים פעוטים, עברות קלות של מה בכך, ולא כדאי אפילו לגזול זמנך בסיפורך".

פנה הצדיק הישיש לאיש הראשון: "ראיתי כי נכנע לבבך לפני האלוקים, ולכן זאת עשה: צא אל מעבר לגדר ביתי. בקש והבא לי אבן גדולה ככל שתוכל שאת, כי גדול החטא שחטאת". ואל השני פנה ואמר:

☺ זה לא חוק! ☺

עיזה רכה ליחכה עשב בשלוחה על ראש צוק נישא. והנה, הבחין בה זאב רעב. הפין היה לטורפה, אך לא הצליח לטפס אל מקום הימצאה. החליט איפוא לנסות לשכנעה שתרד למישור. "גברתי", פנה לעיזה בקול רך, "את מסכנת את חייך. אנא, רדי למטה, גם כאן יש עשב טוב ומתוק". הביטה העיזה מטה אל הזאב הדובר אליה, והשיבה תשובה ניצחת: "אכן, אתה צודק. אבל בינינו, יותר משדואג אתה לאוכל שלי, אתה דואג לאוכל שלך..."

☺ חוק חוק חוק... ☺

היצר המתוחכם מתחפש לירידו האהוב של קרבנו, שכביכול הפין אך ורק בטובתו, בשעה שהשונא הכי גדול של האדם, הרי הוא היצר הרע. יחשוב האדם לעצמו: אם יבוא אויבי המושבע, ויתן לי עצות והמלצות לעשות כך וכך, ויבטיח שרק את טובתי הוא מבקש, וכי יעלה על דעתי לשמוע בקולו וללכת אחר עצותיו? הרי בודאי טומנים הם בחובם מלכודות! מה שונה אם כן היצר הרע... מי הולך לשמוע ולקבל עצות ממשיהו ששונא אותו...

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: אנו זוג העומדים להתחתן, וברצוננו לשאול האם מותר ללכת יד ביד מהחופה לאולם? תשובה: עדיף לא ללכת יד ביד (מטעמי צניעות) גם אחרי החופה. ולשומעים ינעם.

שאלה: האם מותר לחתן לרקוד עם הכלה אחרי החופה בעזרת נשים? תשובה: פרצה קוראה לגנב. הרבה מכשולות יצאו מזה (וד"ל). ירקוד עמה בבית.

שאלה: האם אחרי החופה החתן והכלה יכולים להישאר זמן מה מחוץ לאולם (בלי יחוד כמובן) כדי לשוחח מעט?

תשובה: מחוץ לאולם בלי יחוד, אין בעיה.

שאלה: מצוי היום בחתונות שהחתן והכלה באמצע הריקודים זורקים סוכריות אחד על השני, או שהחתן שר "אשת חיל" וכיו"ב (ויש אומרים בפירוש שמקדישים זאת לכלה). האם יש בכך משום מראה חיבה לאשתו בפני אחרים?

תשובה: מה שלא נאסר בפירוש, אין לדמות מילתא למילתא. ובפרט בחתן וכלה הרי הוא מקיים "בעלה ויהללה".

שאלה: האם אומרים "מגדול" בסעודת חתן? תשובה: כן.

שאלה: האם שכרו של המשמח חתן וכלה שאמר רבי יהושע בן לוי שזוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות (ברכות ו' ע"ב), זה דוקא בליל החתונה או כל שבעת ימי המשתה? תשובה: בכל השבוע נקראים חתן וכלה.

שאלה: ראיתי שיש נוהגים בשעת קריאת שמע ליטול בידיהם רק את שתי הציציות שלפנים. כיצד יש לנהוג? תשובה: נוטלים ארבע ציציות כמנהג הספרדים מעולם על פי האר"י ז"ל (עיי' בכף החיים סי' כ"ד אות ה').

שאלה: מאז ששמעתי שדעת כת"ר שליט"א שנשים יכולות לברך ברכות קריאת שמע בשם ומלכות, אמרתי כן לאשתי מב"ת וכך היא נוהגת. מכל מקום רציתי לדעת הנימוק לכך? תשובה: לפי שברכות קריאת שמע הן ברכות הודאה על יצירת המאורות ועל קבלת התורה ועל גאולת ישראל, ודומים לברכת הלבנה וברכת החמה וברכת האילנות בניסן שהנשים יכולות לברך. וכמו ברכות השחר שאין זמן בלילה ומכל מקום הנשים מברכות אותן לכולי עלמא. [ועיי' עוד מה שכתבתי בזה בראש סידור "אשת חיל", ובירחון "אור תורה" אייר תשע"ב סי' צ"ה אות א' ותמוז תשע"ב סי' קט"ו בהערה].

שאלה: אדם שהחליף מלעיל במלרע בקריאת שמע, באופן שמשנה את המשמעות, האם יצא ידי חובה? תשובה: לא יצא.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה ה"ו